

سازمان بحث‌گردانی و کشور
معاونت امور توابعی

دستورالعمل تربیت و اعزام مترجم ناشنوایان

۱۴۰۲

دسترسی کافی و آسان به فرصت‌های اجتماعی، قانونی، اقتصادی و بهره‌مندی از امکانات مناسب برای ایفای مسئولیت‌های شهروندی از جمله اصول کلی قانون حمایت از حقوق معلولان و بر اساس بند ۲ از ماده ۹ قانون الحق ایران به کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت از این منظر به کار گرفتن مجموعه‌ای از روش‌های ارتباطی متناسب برای دسترسی بهتر افراد دارای معلولیت، بهویژه ناشنوایان، به خدمات جامعه رکنی مهم در راستای کاهش هر گونه تبعیض بر مبنای معلولیت است. برای اینکه ناشنوایان در نهادهای مهم جامعه از جمله در پیگیری حقوق خود در نهادهای قضایی و غیره، مصالح و منافعشان مخدوش نگردد ایجاد سازوکاری بر مبنای بهره‌گیری بیشتر از مترجمان ناشنوایان در این عرصه‌ها در دستور کار سازمان بهزیستی قرار گرفت که در راستای عدالت اجتماعی و توانمندسازی گروه‌های هدف مورد اشاره می‌باشد. بدین منظور «شیوه‌نامه تربیت و اعزام مترجم ناشنوایان» با هدف تأمین این حق برای افراد ناشنوایان شرح ذیل ابلاغ می‌گردد.

هدف:

- ✓ تسهیل خدمات تأمین مترجم ناشنوایان.
- ✓ در دسترس قرار دادن و ارتقای کیفیت خدمات عمومی نهادهای جامعه برای ناشنوایان.
- ✓ فراهم نمودن فرصت تعامل بهبودیافته از طریق ارتقای کیفیت ارتباط ناشنوایان با جامعه.
- ✓ کاهش تبعیض‌های اجتماعی و پیشگیری از تضییع حقوق افراد ناشنوایان به دلیل مشکلات ارتباطی آن‌ها.
- ✓ بهبود کیفیت زندگی ناشنوایان در امور فردی، خانوادگی، اجتماعی و غیره.
- ✓ کاهش روند به حاشیه رفت ناشنوایان از بستر عادی زندگی اقتصادی و اجتماعی.
- ✓ تعالی بخشیدن به هدف الحق اجتماعی ناشنوایان در متن جامعه.
- ✓ ارتقای مهارت‌های روانی و اجتماعی ناشنوایان.

ماده ۱

تعريف مفاهیم:

۱-۱) خدمات مترجم ناشنوایان

عبارت است از ارائه ترجمه‌ای روان و دقیق، به صورت گفتاری، نوشتاری یا تصویری که لازمه آن داشتند مهارت و تسلط بر زبان‌ها و گویش‌های گفتاری رایج در جمهوری اسلامی ایران است. برای این خدمت علاوه بر تسلط به گویش‌های رایج، نیاز به تسلط به زبان اشاره رایج (زبان اشاره ایرانی) در کشور است.

۱-۲) فرد متقاضی خدمت

فردی دارای کارت معلولیت است که دچار اختلالات شدید شنوایی بوده به طوری که با استفاده از سمعک، مداخلات جراحی و سایر وسائل کمک شنوایی مشکل ارتباطی کلامی فرد بر طرف نشده و مورد تایید کمیسیون پزشکی تعیین نوع و شدت معلولیت سازمان بهزیستی کشور باشد (خدمات اعزام مترجم) و نیز افراد علاقمند و متقاضی آموزش زبان اشاره ایرانی که طی شرایط خاص توسط سمن منتخب استان و یا حوزه توابع خشی بهزیستی استان انتخاب خواهند شد.

۱-۳) مترجم ناشنوایان

مترجم زبان اشاره کسی است که ارتباط بین افراد شنوای ناشنوایان را فراهم می‌کند. مترجم با تبدیل یک زبان گفتاری به زبان اشاره و بر عکس کمک می‌کند افراد کم‌شنوای ناشنوایان را با یکدیگر ارتباط زبانی برقرار کنند.

۴-۱) زبان اشاره

نظام قراردادی خاص و پیشفرته زبانی است که در آن برای انتقال معنا به جای الگوهای صوتی یا نوشتاری، از الگوها و علایم دیداری (ترکیب همزمان شکل، جهت و حرکت دستان، بازوها یا بدن و حالات صورت برای بیان سلیس افکار گوینده) برای انتقال معنا استفاده می‌شود. زبان اشاره جهانی نیست و هر منطقه از جهان زبان اشاره خاص خود را دارد.

۱-۵) شبکه ملی تشکل های مردم نهاد افراد دارای معلولیت شنوایی

تشکلی است که بر اساس بند ج ماده یک قانون حمایت از حقوق معلولان بصورت شبکه کشوری مرکب از تشکل های افراد دارای معلولیت شنوایی به منظور هماهنگی و یکپارچه سازی فعالیت تشکل های عضو و ایجاد صدای واحد ملی تشکیل شده است.

۱-۶) سمن انتخابی

انجمن عضو شبکه ملی در استان که واجد شرایط همکاری در شیوه نامه باشد.

۱-۷) شیوه آموزش

روش آموزش حضوری در اولویت بوده و روش‌های غیرحضوری (آنلاین) صرفا در استانهایی است که فاقد مدرس واجد شرایط مقیم می باشند.

۲ ماده

نحوه اجرا

با توجه به درخواست فرد ناشنوا یا افراد حقیقی یا حقوقی برای استفاده از مترجم ناشنوايان، اداره کل بهزیستی استان از طریق سمن مرتبط با حوزه ناشنوايی، مترجم دارای صلاحیت فنی و اخلاقی تاییدشده را جهت همکاری در تمامی ساعت شبانه روز اعزام می‌نماید. همچنین با آموزش‌های تخصصی لازم، تربیت مترجم ناشنوايان جهت افزایش دسترسی به این خدمت در سطح جامعه فراهم خواهد شد. لازم بذکر است که اولویت فعالیت در اعزام مترجمین جهت رفع نیازهای ناشنوايان بوده و در صورت تامین اعتبار امر آموزش انجام خواهد شد (در هر صورت چنانچه شرایط آموزش مهیا باشد تربیت مترجم بایستی اجرا و پیگیری گردد)

۳ ماده

شرح وظایف

۱-۳) دفترامور توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپذشکی

- ✓ پیش بینی اعتبار مورد نظر براساس تعداد ناشنوايان و میزان خدمات مترجمان براساس شاخص های موجود و عملکرد.
- ✓ تعیین شاخص های انتخاب داوطلبین ، مدرسین و مترجمان زبان اشاره .
- ✓ تعیین تعریفه ارائه خدمات مترجم ناشنوايان.
- ✓ برنامه ریزی و هماهنگی جهت تربیت مترجمان جدید.
- ✓ نظارت بر عملکرد استانها در اعزام و تربیت مترجمان.
- ✓ ارزشیابی استانها در اجرای برنامه و ارائه گزارش سالانه به معاونت توانبخشی سازمان بهزیستی کشور.

۲-۳) اداره کل بهزیستی استان

- ✓ آگاه سازی و اطلاع رسانی به ذینفعان، دستگاههای دولتی و غیردولتی استان در خصوص ارائه خدمت.
- ✓ اخذ درخواست کتبی از سمن های ناشنوايان متقاضی همکاری و بررسی صلاحیت آنها.
- ✓ انعقاد تفاهم نامه / قرارداد با سمن انتخابی در راستای ارائه خدمات مورد نظر.

- ✓ پرداخت تعریفه خدمات ارائه شده.
- ✓ دریافت احرار صلاحیت مدرسین و مترجمان معروفی شده از سوی سمن انتخابی از مراجع ذیصلاح.
- ✓ برنامه ریزی و هماهنگی های لازم استانی جهت تربیت مترجمان جدید.
- ✓ صدور گواهی تایید صلاحیت مترجمان آموزش دیده توسط معاونت امور توانبخشی استان و سمن استانی (به صورت ۲ امضا).
- ✓ برآورد اعتبار مورد نیاز به صورت سالانه و اعلام آن به دفتر امور توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی.
- ✓ نظارت، ارزیابی و پایش خدمات ارایه شده به گروه هدف.
- ✓ استان مجاز است در صورت نیاز و صلاح دید یک نفر از پرسنل حوزه توانبخشی را جهت آموزش زبان اشاره معرفی نماید.
- ✓ ارائه گزارش عملکرد به دفتر امور توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی.
- ✓ درصورت عدم حضور مدرس زبان اشاره ناشنوا معرفی شده از طرف سمن انتخابی (ارائه مستندات علل عدم حضور مدرس به دفتر امور توانبخشی آموزشی ، حرفه ای و توانپزشکی)، اداره کل بهزیستی استان میتواند راساً نسبت به جایگزینی مدرس واجد شرایط با موارد بند ۳-۶ اقدام نماید.
- ✓ انتخاب سمن واجد شرایط جهت اجرای آموزش با مشارکت و تعامل شبکه ملی. (استفاده از سایر سمن های مرتبط با امور ناشنوا ایان در امر اعزام بلا مانع است)

۳-۳) شبکه ملی تشکل های مردم نهاد افراد دارای معلولیت شنوازی

- ✓ همکاری با دفتر امور توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی جهت تعیین شاخص های انتخاب داوطلبین و مدرسین و مترجمان زبان اشاره .
- ✓ همکاری با اداره بهزیستی استان و سمن انتخابی یا مرکز کودک و خانواده ناشنوا و کم شنوا جهت انتخاب مدرسین زبان اشاره .
- ✓ طراحی، تدوین و ارائه جزو و لوح فشرده دوره های آموزشی زبان اشاره بهمراه تدوین جدول زمانبندی مراحل آموزشی و ارائه آنها به دفتر و استانها در زمانهای مقرر بین مراحل آموزش (مقدماتی، میانی و پیشرفته)
- ✓ همکاری در نظارت و ارزیابی خدمات مترجم ناشنوا ایان به متقاضیان ناشنوا با اداره کل بهزیستی استانها .
- ✓ ارائه گزارش عملکرد سالانه به دفتر.

۴-۳) سمن انتخابی

- ✓ اطلاع رسانی مستمر به جامعه و گروه هدف به روشن های رایج و مقتضی جهت جذب علاقمندان به آموزش زبان اشاره
- ✓ معرفی رسمی مترجمان واجد شرایط به اداره کل بهزیستی استان با همکاری شبکه ملی تشکل های مردم نهاد افراد دارای معلولیت شنوازی.
- ✓ معرفی رسمی افراد علاقمند به همکاری جهت گذراندن دوره های آموزشی مترجمی زبان اشاره به اداره کل بهزیستی استان .
- ✓ برگزاری دوره های بازآموزی زبان اشاره ایرانی برای مترجمان متقاضی همکاری که به روش طبیعی مسلط اند
- ✓ برگزاری دوره های آموزشی جهت تربیت مترجمان جدید با هماهنگی اداره کل بهزیستی استان .
- ✓ تایید حضور افراد شرکت کننده در دوره های آموزشی تربیت و بازآموزی مترجمان.
- ✓ تهیه یک خط تلفن همراه (یا شماره آسان و رند) که دارای قابلیت ارسال و دریافت پیامک یا کد دستوری آن باشد.
- ✓ تامین مترجم ناشنوا ایان **آقا و خانم به صورت شبانه روزی** به تعداد کافی.
- ✓ اعزام مترجم ناشنوا ایان و نیز موارد اعلام شده از طرف بهزیستی استان به محل مورد تقاضا در سریعترين زمان ممکن.
- ✓ پرداخت هزینه ایاب و ذهاب مترجم ناشنوا ایان بر اساس ارائه گزارش زمان و مکان اعزامی برای خدمات مترجمی ناشنوا ایان

- ✓ رسیدگی به مشکلات مابین متقاضیان دریافت خدمت و مترجمان ناشنوايان.
- ✓ دریافت گزارش‌های انجام ماموریت از سوی مترجم ناشنوايان و پرداخت کمک هزینه ایشان طبق تعریفه.
- ✓ مستندسازی و ارایه گزارش مکتوب سالانه درمورد خدمات ارائه شده به معاونت امور توابعه استان و شبکه ملی تشکل های مردم نهاد افراد دارای معلولیت شنواي .

۳-۵) مراحل دوره آموزشی

- ✓ گذراندن دوره‌های آموزشی و مهارت‌آموزی زبان اشاره ، ویژه مترجمان جدید ناشنوايان به شرح ذیل می باشد:
- ۱ - دوره مقدماتی ۱،۲،۳ : گذراندن دوره به مدت ۳۰ جلسه، هر جلسه ۱:۳۰ ساعت.
- ۲ - دوره میانه ۱،۲،۳ : گذراندن دوره به مدت ۳۰ جلسه، هر جلسه ۱:۳۰ ساعت.
- ۳ - دوره پیشرفته ۱،۲،۳ : گذراندن دوره به مدت ۳۰ جلسه، هر جلسه ۱:۳۰ ساعت.
- ۴ - دوره کارورزی: گذراندن دوره به مدت ۵ جلسه، هر جلسه ۳ ساعت.
- ۵ - دوره بازآموزی: گذراندن دوره به مدت ۵ جلسه، هر جلسه ۱:۳۰ ساعت. ویژه مترجمان فعال ناشنوايان که به روش

غیر ایرانی مسلط هستند

تبصره : موقیت مترجمان در مصاحبه های فنی و تخصصی جهت احراز صلاحیتهای لازم ضری ا است.

۳-۶) شرایط وضوابط مترجمان

- ✓ حفظ اصل رازداری درمورد مراجعین و قبول مسئولیت در قبال عدم افشای اطلاعات شخصی افراد دریافت‌کننده خدمت.
- ✓ رعایت کلیه هنجارهای حرفاي اصول ترجمه و هنجارهای اخلاقی مرتبط با حرفة ترجمه ناشنوايان.
- ✓ رعایت شئونات اسلامی و اخلاق حرفاي در تمام مراحل انجام کار.
- ✓ حضور در محل مورد نظر در زمان مقرر برای ترجمه زبان اشاره، براساس زمان‌بندی اعلام شده توسط سمن ناشنوايان همکار با برنامه.
- ✓ گزارش انجام مأموریت به سمن همکار.
- ✓ ارایه فاکتور ایاب و ذهاب معتبر به منظور دریافت هزینه ایاب و ذهاب.
- ✓ مترجم ناشنوايان از نظر شخصی و اداری باید برای انجام مأموریت‌ها منعی داشته باشد.
- ✓ مترجم موظف است که ۱۵ دقیقه قبل از شروع در محل مورد نظر حاضر شود.
- ✓ مترجمان موظف هستند قبل از ارائه خدمات ترجمه به ناشنوايان، گوشی تلفن همراه سالم با اینترنت پرسرعت همراه داشته باشند.
- ✓ در صورت عدم حضور مترجمان آموزش دیده (دروه های فوق) ، پرسنل سازمان بهزیستی کشور میتوانند به عنوان مترجم ناشنوايان در ساعات غیر اداری معزفی شوند .

۳-۷) شرایط مدرسین زبان اشاره ناشنوايان

- ✓ تسلط کامل به ساخت واژگان و نحوه کاربرد زبان اشاره و زبان فارسی
- ✓ آشنایی و تسلط کامل به الفبای دستی
- ✓ آشنایی با شیوه های تدریس و آزمون و برنامه ریزی درسی .
- ✓ آشنایی کامل با فرهنگ و تاریخ زبان اشاره
- ✓ دارای قدرت بیان و تفہیم کنندگی مناسب
- ✓ مدرسین ناشنوايان از نظر شخصی و اداری (مسافت ، زمان) باید برای برگزاری کلاس حضوری منعی داشته باشد.

۴ ماده

تعریف خدمات تریت و اعزام مترجمان ناشنوایان

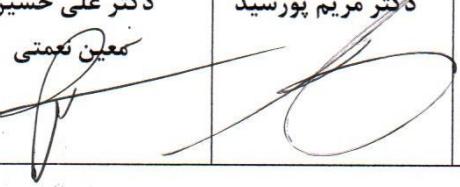
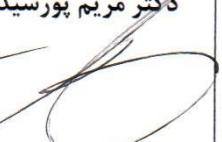
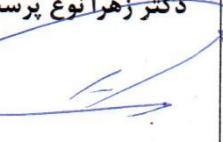
جدول تعرفه دوره های آموزشی مترجمی زبان اشاره ایرانی

ردیف	نام دوره	هزینه سرانه آموزش هر نفر	جلسه	ساعتی
۱	ترم ۱	۱۴۷۵ k	مقدماتی	۱/۵
۲	ترم ۲			۱/۵
۳	ترم ۳			۱/۵
۴	ترم ۴	۱۴۷۵ k	بازگشتن	۱/۵
۵	ترم ۵			۱/۵
۶	ترم ۶			۱/۵
۷	ترم ۷	۱۴۷۵ k	بازگشتن	۱/۵
۸	ترم ۸			۱/۵
۹	ترم ۹			۱/۵
۱۰	ترم ۱۰	۹۷۵ k	کارورزی	۳
۱۱	-	۱۲۲۵ k	کار آموزی	۱/۵

جدول تعرفه اعزام مترجم

ردیف	عنوان	تعرفه در سال اجرا (هر ساعت)
۱	دادگاه و امور حقوقی، محضر و دفتر اسناد رسمی	۵۰۰k
۲	مراکز آموزشی و امور اداری دانشگاهی	۳۷۵k
۳	مراکز درمانی، پزشکی و مشاوره	۳۰۰k
۴	حضور مترجم در جشنواره ها ، همایش ها و سمینارها	۵۰۰k
۵	ترجمه نوشتاری یا صوتی به فیلم اشاره ای ، ترجمه لوح فشرده آموزشی	۶۰۰ k
۶	ترجمه آنلاین	۳۰۰k
۷	حق الزحمه مترجم هماهنگ کننده اعزام ها (تمام وقت)	۵۰۰k
۸	ترجمه زنده برنامه های صداوسیما و اخبار	۳۷۵k

• منظور از k ضریب مندرج در دستورالعمل حمایتهای مالی سازمان، در سال اجرا می باشد

نام و نام خانوادگی کارشناس	نام و نام خانوادگی رئیس گروه	نام و نام خانوادگی معاون دفتر	نام و نام خانوادگی مدیر کل دفتر	نام و نام خانوادگی معاون
دکتر علی حسین معین نعمتی	دکتر مریم پورسید	مجید عابدی	دکتر زهرا نوع پرست	دکتر فاطمه عباسی